

ANTOLOGÍA DE TEXTOS GRIEGOS

2025/26

1.	EVENTOS Y PERSONAJES DE LA HISTORIA DE GRECIA	2
2.	RELATOS Y PERSONAJES MITOLÓGICOS	6
3.	VIDA FAMILIAR. MUJER. EDUCACIÓN	10
4.	FILOSOFÍA	13
5.	POLÍTICA E INSTITUCIONES	15
6.	ARTE	17

1. EVENTOS Y PERSONAJES DE LA HISTORIA DE GRECIA

---

1. Solón en la corte de Creso (adaptado de Hdt. 1.30)
2. Familia y muerte de Darío (adaptado de X. *An.* 1.1)
3. Respuesta de Leónidas al mensaje de Jerjes (adaptado de Plu. 225c-d)
4. Batalla de Salamina (adaptado de D.S. 11.17-18)
5. Expedición ateniense a Sicilia (adaptado de D.S. 13.2)
6. Inicio de la peste en Atenas (adaptado de Th. 2.47-48)
7. Sobre Pericles (adaptado de Plu. *Per.* 7.2)
8. Pericles y Aspasia (adaptado de Plu. *Per.* 24.5)
9. Infancia de Alejandro (adaptado de Plu. 1.179d)
10. Alejandro visita la tumba de Aquiles (adaptado de Arr. *An.* 1.12)
11. Alejandro visita el templo de Amón (adaptado de Plu. 1.180d)

1. Solón en la corte de Creso

(Adaptado de Hdt. 1.30)

ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ὁ Σόλων, ἐκδημήσας ἐκ τῆς Ἀθηνᾶς διὰ θεωρίαν,

ἀφίκετο εἰς Αἴγυπτον παρὰ Ἄμασιν, ἔπειτα καὶ εἰς Σάρδεις παρὰ Κροῖσον.

ἀφικνούμενος δὲ καλῶς ἐξενίζετο ὑπὸ τοῦ Κροῖσου ἐν τοῖς βασιλείοις.

μετὰ δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν, ἐκέλευσεν τοὺς θεράποντας περιάγειν

τὸν Σόλωνα κατὰ τοὺς θησαυρούς καὶ δείκνυναι πάντα ὄντα μεγάλα τε

καὶ ὄλβια.

2. Familia y muerte de Darío

(Adaptado de X. An. 1.1)

Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος· ἐπεὶ δὲ ἠσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπόπτει τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο τοὺς παῖδας ἀμφοτέρους παρεῖναι. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρῶν ἐτύγχανε· Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε. ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρην ὡς φίλον, καὶ ἀνέβη ἔχων ὀπλίτας τριακοσίους τῶν Ἑλλήνων. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος, κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης.

3. Respuesta de Leónidas al mensaje de Jerjes

(Adaptado de Plu. 225c-d)

ἐπεὶ ὁ Ξέρξης τῷ Λεωνίδα ἔγραψε· “ἔξεστί σοι, μὴ θεομαχοῦντι καὶ ταπτομένῳ μετ’ ἐμοῦ, τῆς Ἑλλάδος μοναρχεῖν”, οὗτος ἀντέγραψε· “ὁ τὰ καλὰ τοῦ βίου γινώσκων ἀπαλλάττεται τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας· ἐμοὶ δὲ κρεῖττον ἐστὶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκειν τοῦ μοναρχεῖν τῶν ὁμοφύλων”. πάλιν δὲ τοῦ Ξέρξου γράψαντος· “πέμπε τὰ ὄπλα”, ὁ Λεωνίδας ἀντέγραψε· “μολῶν λαβέ”.

4. Batalla de Salamina

(Adaptado de D.S. 11.17-18)

ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἐμηχανήσατό τι τοιοῦτον· ἔπεισέ τινα πρὸς τὸν Ξέρξην
αὐτομολῆσαι καὶ διαβεβαιώσασθαι, διότι μέλλουσιν αἱ κατὰ Σαλαμίνα
νῆες πρὸς τὸν Ἴσθμὸν ἀθροίζεσθαι. διόπερ ὁ βασιλεὺς ἔσπευδε κωλύσαι
τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῶν Ἑλλήνων πλησιάζειν τοῖς πεζοῖς
στρατοπέδοις. εὐθὺς οὖν τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν
Σαλαμίνα.

[...] ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ μὲν ναυάρχῳ προσέταξεν ἐπιπλεῖν τοῖς πολεμίοις,
αὐτὸς δ' εἰς τὸν ἐναντίον τόπον τῆς Σαλαμίνοσ παρῆλθεν, ἐξ οὗ θεωρεῖν
ἦν τὴν ναυμαχίαν. οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον διετήρουν τὴν τάξιν· ὅτε
δ' εἰς τὸ στενὸν ἦλθον, ἠναγκάζοντο τῶν νεῶν τινας ἀπὸ τῆς τάξεωσ
ἀποσπᾶν, καὶ πολὺν ἐποίουν θόρυβον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, θεωροῦντες τὴν
ταραχὴν τῶν βαρβάρων, ἐπέπλεον τοῖς πολεμίοις, καὶ τὰς μὲν τοῖς
ἐμβόλοις ἔτυπτον, τῶν δὲ τοὺς ταρσοὺς παρέσυρον.

5. Expedición ateniense a Sicilia

(Adaptado de D.S. 13.2)

Ἀθηναῖοι, ψηφισάμενοι τὸν πρὸς Συρακοσίους πόλεμον, τάς τε ναῦς ἐπεσκεύασαν καὶ χρήματα συναγαγόντες μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἅπαντα τὰ πρὸς τὴν στρατείαν παρεσκευάζοντο. ἤρημένοι δὲ τρεῖς στρατηγούς, Ἀλκιβιάδην, Νικίαν, Λάμαχον, αὐτοκράτορας αὐτοὺς κατέστησαν ἀπάντων τῶν κατὰ τὸν πόλεμον. ἤδη δὲ τοῦ στόλου παρεσκευασμένου, οἱ ἔρμαϊ οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἐν μιᾷ νυκτὶ περιεκόπησαν. ὁ μὲν δῆμος τοὺς πρᾶξαντας ἐζήτει μεγάλας δωρεὰς προθεῖς. προσελθὼν δὲ τις τῇ βουλῇ ἔφησεν εἰς οἰκίαν τὸν Ἀλκιβιάδην ἰδεῖν περὶ μέσας νύκτας εἰσιόντα.

6. Inicio de la peste en Atenas

(Adaptado de Th. 2.47-48)

ἀρχομένου δὲ τοῦ θέρους, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον ἐς

τὴν Ἀττικὴν· ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς.

καὶ ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων οὐ πολλὰς ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἡ νόσος

πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις. οὐ τοσοῦτος λοιμὸς οὐδὲ φθορὰ

οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέσθαι. οὔτε γὰρ ἰατροὶ

ἤρκουν τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοία, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιστα ἔθνησκον.

πολλὰ πρὸς ἱεροῖς ἰκέτευσαν καὶ τοῖς μαντείοις ἐχρήσαντο, ἀλλὰ πάντα

ἀνωφελῆ ἦν. ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας, ἔπειτα

δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην κατέβη καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν

πολλήν. ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναίως ἐσέπεσε, καὶ τὸ πρῶτον ἐν

τῷ Πειραιεῖ ἤψατο τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν ὡς οἱ

Πελοποννήσιοι φάρμακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα· κρῆναι γὰρ οὐπω
ἦσαν αὐτόθι. ὕστερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν ἀφίκετο, καὶ ἔθνησκον
πολλῶ μᾶλλον ἤδη.

7. Sobre Pericles

(Adaptado de Plu. *Per.* 7.2)

Περικλῆς νέος ὦν σφόδρα τὸν δῆμον ἐφοβεῖτο. Ἐδόκει γὰρ αὐτὸν
Πεισιστράτη τῷ τυράννῳ τὸ εἶδος ἐμφορῆ εἶναι. καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἠδεῖα
ἦν, ἡ δὲ γλῶττα εὐτροχος καὶ ταχεῖαν ἐν τῷ διαλέγεσθαι. διὰ τοῦτο οἱ
γέροντες ἐξεπλήττοντο πρὸς τὴν ὁμοιότητα. πλοῦτον καὶ γένος λαμπρὸν
καὶ φίλους οἱ πλεῖστον ἠδύναντο ἔχων, ἐφοβεῖτο τὸν ὄστρακισμόν. Καὶ
τῶν πολιτικῶν οὐδὲν ἔπραττεν, ἐν δὲ ταῖς στρατείαις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν καὶ
φιλοκίνδυνος. ἐπεὶ δὲ Ἀριστείδης ἀπέθανε καὶ Θεμιστοκλῆς ἐν φυγῇ ἦν,

Κίμωνα δ' αἰ στρατεῖαι τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ἔξω κατεῖχον, τότε ὁ

Περικλῆς πρὸς τὸν δῆμον προσῆλθε. ἀντὶ τῶν πλουσίων καὶ ὀλίγων, τοῖς

πολλοῖς καὶ πένησι ἐβοήθει παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἥκιστα δημοτικὴν

οὔσαν.

[...] εὐθὺς δὲ καὶ περὶ τὴν δίαιταν ἑτέραν τάξιν ἐπέθηκεν. ὁδὸν τε γὰρ ἐν

ἄστει μίαν ἐπορεύετο τὴν ἐπ' ἀγορὰν καὶ τὸ βουλευτήριον πορευόμενος.

Κλήσεις καὶ δεῖπνων καὶ τὴν τοιαύτην ἅπασαν φιλοφροσύνην καὶ

συνήθειαν ἐξέλιπεν. ἐν τοῖς χρόνοις μακροῖς οἷς ἐπολιτεύσατο, πρὸς

μηδένα τῶν φίλων ἐπὶ δεῖπνον ἦλθε.

8. Pericles y Aspasia

(Adaptado de Plu. *Per.* 24.5)

οί μὲν λέγουσι ὡς ὁ Περικλῆς τὴν Ἀσπασίαν σοφὴν τινα καὶ πολιτικὴν

ἐσπούδασε· καὶ γὰρ ὁ Σωκράτης μετὰ τῶν μαθητῶν εἰς αὐτὴν ἐπῆρχετο.

Καὶ οἱ συνήθεις τὰς γυναῖκας ἀκροασομένας ἤγον ὡς αὐτήν. ἡ Ἀσπασία

ἡγεμονεύε ἄλλας κόρας οὐ κοσμίου ἐργασίας οὐδὲ σεμνῆς, ἀλλὰ

παιδίσκας ἐταιρούσας ἔτρεφε.

9. Infancia de Alejandro

(Adaptado de Plu. 1.179d)

Ἀλέξανδρος ἔτι παῖς ὢν, ὅτε Φίλιππος, ὁ πατήρ αὐτοῦ, πολλὰ καλά ἐποίει,

οὐκ ἔχαιρεν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς αὐτοῦ ἑταίρους ἔλεγε, “ἐμοὶ δὲ ὁ πατήρ οὐδὲν

ἀπολείψει”. Ἴ οἱ δὲ παῖδες ἔλεγον· “σοὶ ταῦτα κτᾶται” “τί δὲ ὄφελος;”

εἶπεν, “εἰ ἔχω μὲν πολλὰ, πράξω δὲ μηδέν”

10. Alejandro visita la tumba de Aquiles

(Adaptado de Arr. An. 1.12)

ἀνιόντα δ' Ἀλέξανδρον ἐς Ἴλιον Μενοίτιός τε ὁ κυβερνήτης χρυσῶ

στεφάνῳ ἐστεφάνωσε. Ἀλέξανδρος δὲ τὸν Ἀχιλλέως τάφον ἐστεφάνωσεν·

Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε· καὶ

εὐδαιμόνισεν ἄρα, ὡς λέγεται, Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὀμήρου κήρυκος

εἰς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε. καὶ Ἀλέξανδρος τούτου ἔνεκα ἠγεῖτο τὸν

Ἀχιλλέα εὐδαιμονέστατον εἶναι.

11. Alejandro visita el templo de Amón

(Adaptado de Plu. 1.180d)

Ἐν τῷ τοῦ Ἄμμωνος ναῶ, ὁ προφήτης προσηγόρευσε Ἀλέξανδρον παῖδα

Διὸς. “οὐδέν γε θαυμαστόν” ἔφη, “πάντων μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς φύσει πατήρ

ἔστιν, ἑαυτοῦ δὲ ποιεῖται τοὺς ἀρίστους.”

2. RELATOS Y PERSONAJES MITOLÓGICOS

---

12. Urano y el principio del mundo (adaptado de Apol. 1.1.1-2)
13. Nacimiento de Zeus (adaptado de Apol. 1.1.6-7)
14. Hermes se lamenta de su trabajo (adaptado de Luc. *DDeor.* 24.1)
15. Heracles e Ificles (adaptado de Apol. 2.4.8)
16. Menipo pregunta a Tiresias qué vida es mejor (adaptado de Luc. *DMort.* 9.1)
17. Encuentro de Diógenes y Heracles en el inframundo (adaptado de Luc. *DMort.* 16.1-2)

12. Urano y el principio del mundo

(Adaptado de Apol. 1.1.1-2)

Οὐρανὸς πρῶτος τοῦ παντὸς ἐδυνάστευσε κόσμου. γήμας δὲ Γῆν ἐτέκνωσε
πρώτους τοὺς ἑκατόγχειρας προσαγορευθέντας, χεῖρας μὲν ἀνὰ ἑκατὸν
κεφαλὰς δὲ ἀνὰ πενήκοντα ἔχοντας. μετὰ τούτους δὲ αὐτῶ τεκνοῖ Γῆ
Κύκλωπας, Ἄργην Στερόπην Βρόντην, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἓνα ὀφθαλμὸν
ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς δήσας εἰς Τάρταρον ἔρριψε.

13. Nacimiento de Zeus

(Adaptado de Apol. 1.1.6-7)

ὄργισθεῖσα δὲ ἐπὶ τούτοις Ἦρα παραγίνεται μὲν εἰς Κρήτην, ὀπηνίκα τὸν

Δία ἐγκυμονοῦσα ἐτύγχανε, γεννᾶ δὲ ἐν ἄντρῳ τῆς Δίκτης Δία. οἱ

Κουρήτες καὶ αἱ Νύμφαι αὐτὸν ἐφύλαξαν. αὐταὶ μὲν οὖν τὸν παῖδα

ἔτρεφον τῷ τῆς Ἀμαλθείας γάλακτι, οἱ δὲ Κούρητες ἔνοπλοι ἐν τῷ ἄντρῳ

τὸ βρέφος φυλάσσοντες τοῖς δόρασι τὰς ἀσπίδας συνέκρουον. οὕτως οὐκ

ὁ Κρόνος τοῦ παιδὸς φωνῆς ἤκουεν.

14. Hermes se lamenta de su trabajo

(Adaptado de Luc. *DDeor.* 24.1)

[Ἑρμῆς] Ἔστι γάρ τις, ὦ μήτερ, ἐν οὐρανῷ θεὸς ἀθλιώτερος ἐμοῦ;

[Μαῖα] Μὴ οὕτως λέγε, ὦ Ἑρμῆ.

[Ἑρμῆς] Τί μὴ λέγω ἐγώ, ὅς τοσαῦτα πράγματα ἔχω μόνος κάμων; ἔωθεν

δεῖ με σαίρειν τὸ συμπόσιον καὶ πάντα εὐθετίζειν καὶ, ἄνω καὶ κάτω

ἡμεροδρομοῦντα, διαφέρειν τὰς τοῦ Διὸς ἀγγελίας. καὶ ἐπεὶ ἐπανέρχομαι,

παρατίθημι τὴν ἀμβροσίαν. τὸ δὲ δεινότατόν ἐστι ὅτι νυκτὸς, ἐπεὶ οἱ ἄλλοι

θεοὶ καθεύδουσιν, οὐ δύναμαι καθεύδειν ἐγώ, ἀλλὰ δεῖ με καὶ τότε τῷ

Πλούτωνι ψυχαγωγεῖν καὶ νεκροπομπὸν εἶναι καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ

παρεῖναι· οὐ γὰρ ἰκανά μοι τὰ τῆς ἡμέρας ἔργα, ἀλλ' ἔτι καὶ τὰ νεκρικὰ

συνδιαπράττω.

15. Heracles e Ificles

(Adaptado de Apol. 2.4.8)

Ἀλκμήνη δὲ δύο ἐγέννησε παῖδας, Διὶ μὲν Ἡρακλέα, μιᾷ νυκτὶ
πρεσβύτερον, Ἀμφιτρώωνι δὲ Ἴφικλέα. τοῦ δὲ παιδὸς ὄντος ὀκταμηνιαίου
δύο δράκοντας ὑπερμεγέθεις Ἥρα ἐπὶ τὴν εὐνὴν ἔπεμψε, διαφθαρῆναι τὸ
βρέφος θέλουσα. Ἡρακλῆς διαναστὰς ἄγχων ἑκατέραις ταῖς χερσὶν
αὐτοὺς διέφθειρε.

16. Encuentro de Diógenes y Heracles en el Inframundo

(Adaptado de Luc. *DMort.* 16.1-2)

[Διογένης] Οὐχ Ἡρακλῆς οὗτός ἐστιν; τὸ τόξον, τὸ ῥόπαλον, ἡ λεοντῆ, τὸ μέγεθος, ὅλος Ἡρακλῆς ἐστιν. ἀπέθανεν οὖν οὗτος τοῦ Διὸς υἱὸς ὦν; λέγε μοι, ὦ καλλίνικε, νεκρὸς εἶ; ἐγὼ γὰρ σοι ἔθυον ὑπὲρ γῆς ὡς θεῶ.

[Ἡρακλῆς] Καὶ ὀρθῶς ἔθυες· αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἐν τῷ οὐρανῷ σὺν τοῖς θεοῖς ἐστίν. ἐγὼ δὲ εἰδωλὸν εἰμι αὐτοῦ.

[Διογένης] Πῶς λέγεις; εἰδωλον τοῦ θεοῦ; ἄρα τοῦτο δυνατὸν ἐστίν, καὶ θεὸν καὶ νεκρὸν τινα εἶναι;

[Ἡρακλῆς] Ναί· οὐ γὰρ ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἀλλ' ἐγὼ ἢ εἰκὼν αὐτοῦ εἰμί.

[Διογένης] Μανθάνω· ἔχει ὁ Πλούτων ἄντανδρον ἀντὶ σοῦ, καὶ σὺ νῦν νεκρὸς εἶ ἀντ' ἐκείνου.

[Ἡρακλῆς] Σαφῶς νῦν μανθάνεις.

17. Menipo pregunta a Tiresias qué vida es mejor

(Adaptado de Luc. *DMort.* 9.1)

[Μένιππος] ὦ Τειρεσία, νῦν οὐκέτι ῥάδιον ἐστὶ διαγιγνώσκειν, εἰ τυφλὸς

ἔτι εἶ· κενὰ γὰρ εἰσὶ τὰ τῶν νεκρῶν ὄμματα καὶ μόνον δὲ μένουσιν ἡμῖν αἱ

χῶραι αὐτῶν. [...] ἀλλ' οἶδα ὅτι μάντις ἦσθα καὶ ὅτι μόνος τῶν ἀνθρώπων

ἐγένου καὶ ἀνὴρ καὶ γυνή. λέγε οὖν μοι· τίς τῶν βίων ἐστὶν ἀμείνων, ὁ τῶν

ἀνδρῶν ἢ ὁ γυναικεῖος;

[Τειρεσίας] Ὁ γυναικεῖος, ὦ Μένιππε, δήπου ἀπραγμονέστερός ἐστι. τοῖς

γὰρ γυναιξὶ οὔτε ἀνάγκη ἐστὶ πολεμεῖν οὔτ' ἐκκλησιάζειν οὔτ' ἐν τοῖς

δικαστηρίοις δικάζειν.

RELATOS DE LA LITERATURA

Textos relacionados con las lecturas obligatorias

18. Aquiles (adaptado de Apol. 3.13.6)
19. Patroclo lucha con las armas de Aquiles (adaptado de Apol. *Epit.* 4.6)
20. Odiseo se acerca a la cueva del Cíclope Polifemo (adaptado de Apol. *Epit.* 7.4)
21. Odiseo y las sirenas (adaptado de Apol. *Epit.* 7.18-19)
22. Argumento de *Hécuba* (adaptado de los argumentos bizantinos)
23. El enigma de la Esfinge (adaptado de Apol. *Epit.* 3.5.8)
24. Eteocles y Polinices (adaptado de Apol. *Epit.* 3.6.1)

18. Aquiles

(Adaptado de Apol. 3.13.6)

ὥς δὲ ἐγέννησε Θέτις ἐκ Πηλέως βρέφος, ἀθάνατον θέλουσα ποιῆσαι
τοῦτο, κρύφα Πηλέως εἰς τὸ πῦρ ἐνέκρυπτε τῆς νυκτός, μεθ' ἡμέραν δὲ
ἔχρειεν ἀμβροσίᾳ. Πηλεὺς δὲ ἐπιτηρήσας καὶ σπαίροντα τὸν παῖδα ἰδὼν
ἐπὶ τοῦ πυρός ἐβόησε· καὶ Θέτις νήπιον τὸν παῖδα ἀπολειποῦσα πρὸς
Νηρηίδας ᾤχετο. κομίζει δὲ τὸν παῖδα πρὸς Χείρωνα Πηλεὺς. ὁ δὲ
λαμβάνων αὐτὸν ἔτρεφε σπλάγχνοις λεόντων καὶ συῶν ἀγρίων καὶ
ἄρκτων μυελοῖς, καὶ ὠνόμασεν Ἀχιλλέα (πρότερον δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ
Λιγύρων).

19. Patroclo lucha con las armas de Aquiles

(Adaptado de Apol. *Epit.* 4.6)

ὡς δὲ εἶδεν Ἀχιλλεὺς τὴν Πρωτεσιλάου ναῦν καιομένην, ἐκπέμπει

Πάτροκλον καθοπλίσας τοῖς ἰδίοις ὅπλοις μετὰ τῶν Μυρμιδόνων, δοὺς

αὐτῷ τοὺς ἵππους. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ Τρῶες καὶ νομίσαντες Ἀχιλλέα

εἶναι εἰς φυγὴν τρέπονται. καταδιώξας δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ τεῖχος πολλοὺς

ἀναιρεῖ, ὑφ' Ἑκτορος ἀναιρεῖται.

20. Odiseo se acerca a la cueva del Cíclope Polifemo

(Adaptado de Apol. *Epit.* 7.4)

καταλιπὼν δὲ τὰς λοιπὰς ναῦς ἐν τῇ πλησίον νήσῳ, μίαν ἔχων τῇ

Κυκλώπων γῆ προσπελάζει. μετὰ δώδεκα ἑταίρων ἀποβαίνει τῆς νεώς.

ἔστι δὲ τῆς θαλάσσης πλησίον ἄντρον, εἰς ὃ ἔρχεται ἔχων ἀσκὸν οἴνου. ἦν

δὲ Πολυφήμου τὸ ἄντρον, ὃς ἦν Ποσειδῶνος καὶ Θωώσης νύμφης, ἀνὴρ

ὑπερμεγέθης ἄγριος ἀνδροφάγος, ἔχων ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου.

21. Odiseo y las sirenas

(Adaptado de Apol. *Epit.* 7.18-19)

Ὀδυσσεύς τὴν νῆσον παρέπλει τῶν Σειρήνων. αἱ δὲ Σειρήνες ἦσαν

Ἀχελῷου καὶ Μελπομένης, μιᾶς τῶν Μουσῶν, θυγατέρες, Πεισινόη

Ἀγλαόπη Θελξιέπεια. τούτων ἡ μὲν ἐκιθάριζεν, ἡ δὲ ἤδεν, ἡ δὲ ἠΰλει, καὶ

διὰ τούτων ἔπειθον καταμένειν τοὺς παραπλέοντας. εἶχον δὲ ἀπὸ τῶν

μηρῶν ὀρνίθων μορφάς. ταύτας παραπλέων Ὀδυσσεύς, τῆς ᾠδῆς

βουλόμενος ὑπακοῦσαι, τῶν μὲν ἐταίρων τὰ ὦτα ἔβυσε κηρῶ, ἑαυτὸν δὲ

ἐκέλευσε προσδεθῆναι τῷ ἰστῷ.

22. Argumento de *Hécuba*

(Adaptado de la recensión de los manuscritos bizantinos)

Μετὰ τὴν Ἰλίου πολιορκίαν οἱ μὲν Ἕλληνες εἰς τὴν ἀντιπέραν τῆς
Τρωάδος Χερρόνησον καθωρμίσθησαν· Ἀχιλλεὺς δὲ νυκτὸς ὄραθεις
σφάγιον ἤτει μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες
τιμῶντες τὸν ἥρωα Πολυξένην ἐσφαγίασαν. Πολυμήστωρ δὲ ὁ τῶν
Θρακῶν βασιλεὺς ἓνα τῶν Πριαμιδῶν Πολύδωρον ἔσφαξεν. Εἰλήφει δὲ
τοῦτον (sc. τὸν Πολύδωρον) παρὰ τοῦ Πριάμου ὁ Πολυμήστωρ ἐν
παρακαταθήκῃ μετὰ χρημάτων.

23. El enigma de la Esfinge

(Adaptado de Apol. 3.5.8)

πολλῶν δὲ ἀπολλυμένων, κηρύσσει Κρέων δώσειν τῷ τὸ αἶνιγμα λύσοντι
καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Λαΐου γυναῖκα. Οἰδίπους δὲ ἀκούσας ἔλυσεν,
εἰπὼν τὸ αἶνιγμα τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς λεγόμενον ἄνθρωπον εἶναι[...] ἢ
μὲν οὖν Σφιγξ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἑαυτὴν ἔρριψεν, Οἰδίπους δὲ καὶ τὴν
βασιλείαν παρέλαβε καὶ τὴν μητέρα ἔγημεν ἀγνοῶν, καὶ παῖδας
ἔτέκνωσεν ἐξ αὐτῆς Πολυνείκη καὶ Ἐτεοκλέα, θυγατέρας δὲ Ἰσμήνην καὶ
Ἀντιγόνην.

24. Eteocles y Polinices

(Adaptado de Apol. 3.6.1)

Ἐτεοκλῆς δὲ καὶ Πολυνείκης περὶ τῆς βασιλείας συντίθενται πρὸς ἀλλήλους, καὶ αὐτοῖς δοκεῖ τὸν ἕτερον κατ' ἐνιαυτὸν ἄρχειν. Τινὲς μὲν οὖν λέγουσι πρῶτον ἄρξαντα Πολυνείκη παραδοῦναι ἐνιαυτὸν τὴν βασιλείαν Ἐτεοκλεῖ, τινὲς δὲ πρῶτον Ἐτεοκλέα ἄρξαντα μὴ βούλεσθαι παραδοῦναι τὴν βασιλείαν. Πολυνείκης οὖν ἐκ Θηβῶν ἔφυγε καὶ ἦκεν εἰς Ἄργος, τὸν τε ὄρμον καὶ τὸν πέπλον ἔχων. Εβασίλευε δὲ Ἄργους Ἄδραστος.

3. VIDA FAMILIAR. MUJER. EDUCACIÓN

---

25. Las relaciones familiares: autoridad paterna (adaptado de Arist. *Pol.* 1259b)
26. El acuerdo matrimonial (adaptado de X. *Oec.* 7.10-11)
27. La distribución de tareas entre hombre y mujer I (adaptado de X. *Oec.* 7.22)
28. La distribución de tareas entre hombre y mujer II (adaptado de Lys. 1.6-8)
29. Los efectos de la *paideia* (adaptado de Luc. *Somn.* 10)
30. Solón y Anacarsis sobre la educación de los jóvenes (adaptado de Luc. *Anach.* 7-8; 21; 22)

25. Las relaciones familiares: autoridad paterna

(Adaptado de Arist. *Pol.* 1259b)

τὸ δ' ἄρρεν αἰεὶ πρὸς τὸ θῆλυ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ἢ δὲ τῶν τέκνων ἀρχὴ βασιλική· ὁ γὰρ γεννητῆς καὶ κατὰ φιλίαν καὶ κατὰ πρεσβείαν ἄρχει, ὅπερ ἐστὶ βασιλικῆς εἶδος ἀρχῆς. διὸ καλῶς Ὅμηρος τὸν Δία προσηγόρευσεν εἰπὼν “πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε” τὸν βασιλέα τούτων ἀπάντων. φύσει γὰρ τὸν βασιλέα διαφέρειν μὲν δεῖ, τῷ γένει δ' εἶναι τὸν αὐτόν· ὅπερ πέπονθε τὸ πρεσβύτερον πρὸς τὸ νεώτερον καὶ ὁ γεννητῆς πρὸς τὸ τέκνον.

26. El acuerdo matrimonial

(Adaptado de X. *Oec.* 7.10-11)

Εἰπέ μοι, ὦ γύναι· ἄρα ἤδη κατενόησας διὰ τί ἐγὼ τε σὲ ἔλαβον καὶ οἱ σοῦ γονεῖς ἔδοσαν σε ἐμοί; καὶ γὰρ σοὶ καταφανὲς ἐστὶ ὅτι οὐ χαλεπὸν ἦν ἄλλην γυναῖκα εὐρίσκειν. ἀλλὰ βουλευσάμενοι (ἔγωγε ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ οἱ

σοῦ γονεῖς ὑπὲρ σοῦ) τίς ἐστὶ βελτίστη τῶ οἴκῳ καὶ τοῖς τέκνοις, τέλος ἐγώ

τε σὲ ἐξελεξάμην καὶ οἱ σοῦ γονεῖς ἐμὲ ἐκ τῶν δυνατῶν.

27. La distribución de tareas entre hombre y mujer I

(Adaptado de X. *Oec.* 7.22)

ἀμφότερα ταῦτα, τά τε ἔνδον καὶ τὰ ἔξω, καὶ ἔργων καὶ ἐπιμελείας δεῖται.

Εὐθύς παρεσκεύασεν ὁ θεός, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν μὲν φύσιν τῆς γυναικὸς

ἐπὶ τὰ ἔνδον ἔργα καὶ ἐπιμελήματα, τὴν δὲ τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τὰ ἔξω.

28. La distribución de tareas entre hombre y mujer II

(Adaptado de Lys. 1.6-8)

Ἐγὼ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐγάμησα καὶ γυναῖκα ἤγαγον εἰς τὴν οἰκίαν.

Ὅτε δὲ μοι παιδίον ἐγένετο, ἐπίστευον ἐκείνη καὶ πάντα τὰ ἐμὰ

παρέδωκα. Ἐνόμιζον γὰρ ταύτην τὴν οἰκειότητα μεγίστην εἶναι. Πρῶτον

δὲ ἦν γυνὴ ἀρίστη· καὶ γὰρ οἰκονόμος καὶ φειδωλὸς καὶ πάντα ἐτήρει

καλῶς.

ὁ δὲ τῆς ἐμῆς μητρὸς θάνατος ἦν ἡ αἰτία τῶν κακῶν. Ἡ γυνὴ γὰρ ἐπὶ τὴν

ἐκφορὰν ἤλθε καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτὴν εἶδεν. Χρόνῳ δὲ ἔπεισεν αὐτήν. Ἐτήρει

τὴν θεράπαιναν καὶ λόγους ἔλεγε. Οὕτως αὐτὴν διέφθειρεν.

29. Los efectos de la Paideia

(Adaptado de Luc. *Somn.* 10)

πρῶτον μὲν σοι πολλὰ ἐπιλύσω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα καὶ πράξεις
θαυμαστάς καὶ λόγους αὐτῶν διηγήσομαι, [...] καὶ τὴν ψυχὴν
κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι – σωφροσύνη, δικαιοσύνη,
εὐσεβεία, πραότητι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ
πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς
ἀληθῶς κόσμος. [...] καὶ ὅλως ἅπαντα ὅποσα ἐστί, τὰ θεῖα καὶ τὰ
ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

30. Solón y Anarcarsis sobre la educación de los jóvenes

(Adaptado de Luc. *Anach.* 7-8; 21; 22)

[Σόλων] Ὁ μὲν χώρος αὐτὸς γυμνάσιον ὑφ' ἡμῶν ὀνομάζεται καὶ ἔστιν ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος. καὶ τὸ ἄγαλμα δὲ αὐτοῦ ὀρθῶς· τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχει. τὴν δεξιὰν δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀνακλᾷ ὁ θεὸς ὥσπερ ἀναπαυόμενος ἐκ καμάτου μακροῦ. τῶν γυμνασμάτων δὲ τὸ μὲν ἐν τῷ πηλῷ “πάλη” καλεῖται, τὸ δὲ παίειν ἀλλήλους “πανκρατιάζειν” λέγομεν. καὶ ἡμῖν ἐστὶ ἄλλα πολλὰ γυμνάσια πυγμῆς καὶ δίσκου καὶ ἄλματος. ἀγῶνες πάντων εἰσὶν, καὶ ὁ κρατήσας ἀριστος εἶναι δοκεῖ καὶ ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα.

[Ἀνάχαρσις] τίνα δ' ἐστὶ τὰ ἄθλα ταῦτα;

[Σόλων] Ἐν Ὀλυμπίᾳ μὲν στέφανος ἐξ ἐλαίου, ἐν Ἰσθμῷ δ' ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ ἐκ σελίνου, ἐν Δελφοῖς δὲ μῆλα τοῦ θεοῦ. καὶ ἐν τοῖς

Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας. τί ἐγέλασας; μικρά σοι εἶναι

δοκεῖ ταῦτα;

[...]

Πρῶτον τὴν μὲν τοίνυν τῶν παιδῶν ψυχὴν παιδεύομεν μουσικῇ καὶ

ἀριθμητικῇ, καὶ γράμματα γράφειν καὶ σαφῶς ἀναγιγνώσκειν

διδάσκομεν· μετὰ δὲ τοῦτο ῥαψωδοῦμεν αὐτοῖς σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας καὶ

ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μετροῖς (οὕτως γὰρ μᾶλλον

μνημονεύουσιν). οἱ δὲ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους

ὀρέγονται καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται.

[...] καὶ μέντοι καὶ εἰς τὸ θέατρον τοὺς παῖδας συνάγοντες, αὐτοὺς

δημοσίᾳ παιδεύομεν· θεωμένοι γὰρ ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ

κακίας, τούτων μὲν ἀποτρέπονται καὶ ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδουσιν. οἱ δὲ

τοίνυν κωμῶδοι λοιδοροῦνται καὶ ἀποσκώπτουσιν εἰς τοὺς πολίτας

ἐπιτηδεύοντας αἰσχρὰ καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως· οὗτοι γὰρ ὄνειδιζόμενοι

ἀμείνους γίνονται. καὶ πάντες βούλονται φεύγειν τὸ ἔλεγχος.

4. FILOSOFÍA

---

31. Tales establece su principio, los días del año y la medida de las pirámides (adaptado de D.L. 1.27)
32. Viaje de Querefonte a Delfos para consultar a la Pitia acerca de la sabiduría de Sócrates (adaptado de Pl. *Ap.* 21a-b)
33. Diotima de Mantinea es quien enseña a Sócrates todo lo que él sabe sobre el amor (adaptado de Pl. *Smp.* 201d)
34. La prudencia como la virtud más apreciada (adaptado de Epicu. *Ep.* 132)
35. Diógenes explica el método de un cínico (adaptado de Luc. *Vit.Auct.* 8-9)

31. Tales establece su principio, los días del año y la medida de las pirámides

(Adaptado de D.L. 1.27)

Ἀρχὴν δὲ τῶν πάντων ὕδωρ ὑπεστήσατο, καὶ τὸν κόσμον ἔμψυχον καὶ δαιμόνων πλήρη. τὰς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ φασιν αὐτὸν εὐρεῖν καὶ εἰς τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε ἡμέρας διελεῖν. Οὐδείς δὲ αὐτοῦ καθηγήσατο, πλὴν ὅτι εἰς Αἴγυπτον ἐλθὼν τοῖς ἱερεῦσι συνδιέτριψεν⁴. ὁ δὲ Ἰερώνυμος καὶ ἐκμετροῦσαί φησιν αὐτὸν τὰς πυραμίδας ἐκ τῆς σκιᾶς, παρατηρήσαντα ὅτε ἡμῖν ἰσομεγέθης ἐστίν. συνεβίω δὲ καὶ Θρασυβούλῳ τῷ Μιλησίῳ τυράννῳ, καθὰ φησι Μινύης

32. Viaje de Querefonte a Delfos para consultar a la Pitia acerca de la sabiduría de Sócrates

(Adaptado de Pl. *Ap.* 21a-b)

καὶ δὴ ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι, ἤρετο
γὰρ δὴ εἶ τις ἐμοῦ εἶη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον
εἶναι. καὶ περὶ τούτων ὁ ἀδελφὸς οὕτως ὑμῖν αὐτοῦ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ
ἐκεῖνος τετελεύτηκεν. σκοπεῖτε δὴ ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς
διδάξειν ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας
ἐνεθυμούμην οὕτως· 'τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ
δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν σύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὢν·

33. Diotima de Mantinea es quien enseña a Sócrates todo lo que él sabe sobre el amor

(Adaptado de Pl. *Smp.* 201d)

καὶ σὲ μὲν γε ἤδη ἐάσω· τὸν δὲ λόγον περὶ τοῦ Ἔρωτος, ὃν ποτ' ἤκουσα
γυναικὸς Μαντινικῆς Διοτίμας, ἣ ταῦτά τε σοφὴ ἦν καὶ ἄλλα πολλὰ
ἐκείνη ἔλεγε τοῦτον λόγον καὶ πειράσομαι ὑμῖν διελθεῖν ἐκ τῶν
ὠμολογημένων ἐμοὶ καὶ Ἀγάθωνι. δεῖ δὴ, ὦ Ἀγάθων, ὥσπερ σὺ διηγῆσω,
διελθεῖν αὐτὸν πρῶτον, τίς ἐστὶν ὁ Ἔρως καὶ ποῖός τις, ἔπειτα τὰ ἔργα
αὐτοῦ.

34. La prudencia como la virtud más apreciada

(Adaptado de Epicu. *Ep.* 132)

Τούτων δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν φρόνησις· διὸ καὶ φιλοσοφίας τιμιώτερον ὑπάρχει φρόνησις. ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ πᾶσαι πεφύκασιν ἀρεταί, διδάσκουσα ὡς οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως <οὐδὲ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως> ἄνευ τοῦ ἡδέως· συμπεφύκασι γὰρ αἱ ἀρεταὶ τῷ ζῆν ἡδέως, καὶ τὸ ζῆν ἡδέως τούτων ἔστιν ἀχώριστον.

35. Διόgenes explica el método de un cínico

(Adaptado de Luc. *Vit.Auct.* 8-9)

[Άγοραστής] καὶ σὺ τίνα τέχνην ἔχεις;

[Διογένης] Ἐλευθερωτῆς εἰμι τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰατρὸς τῶν παθῶν.

[Άγοραστής] Καὶ πῶς τοῦτο ποιεῖς;

[Διογένης] Πρῶτον μὲν τοὺς ἀνθρώπους ἀποδύω τὴν τρυφήν καὶ ἀπορία

συγκατακλείω καὶ αὐτοῖς τριβῶνιον παρέχω. μετὰ δὲ τοῦτο καταναγκάζω

αὐτοὺς πονεῖν καὶ κάμνειν καὶ χαμαὶ καθεύδειν καὶ ὕδωρ πίνειν καὶ

ὀλίγον ἢ οὐδὲν ἐσθίειν. οἱ ἐμοὶ πειθόμενοι τὰ ἑαυτῶν χρήματα

συλλαβόντες εἰς τὴν θάλατταν ἐμβάλλουσιν. γάμου καὶ παίδων καὶ

πατρίδος ἀμελοῦσιν· πάντα γὰρ ταῦτα αὐτοῖς οὐδὲν ἐστι. τὴν πατρίδα

οἰκίαν λιπόντες ἢ τάφον ἢ πυργίον ἔρημον ἢ καὶ πίθον οἰκοῦσιν. οὕτως

λέγουσι εὐδαιμονέστεροι εἶναι τοῦ μεγάλου βασιλέως.

5. POLÍTICA E INSTITUCIONES

---

36. Definición de democracia y de oligarquía (adaptado de Arist. *Pol.* 1290b)
37. Pericles elogia el sistema político de Atenas, basado en la participación y el compromiso de todos (adaptado de Th. 2.37-40)
38. Costumbres de los espartanos (X. *Lac.* 7)
39. Ventajas de la democracia frente a la tiranía (adaptado de E. *Supp.* 429-441)
40. Instauración del ostracismo (adaptado de Arist. *Ath.* 22.1-4)

36. Definición de democracia y de oligarquía

(Adaptado de Arist. *Pol.* 1290b)

μᾶλλον τοίνυν λεκτέον ἔστι ὅτι δῆμος μὲν ἔστιν ὅτε οἱ ἐλεύθεροι κύριοι
εἰσὶν, ὀλιγαρχία δ' ὅτε οἱ πλούσιοι, ἀλλὰ συμβαίνει τοὺς μὲν πολλοὺς
εἶναι τοὺς δ' ὀλίγους· ἐλεύθεροι μὲν γὰρ πολλοί, πλούσιοι δ' ὀλίγοι. καὶ
γὰρ ἂν εἰ κατὰ μέγεθος διενέμοντο τὰς ἀρχάς, ὥσπερ ἐν Αἰθιοπία φασί
τινες, ἢ κατὰ κάλλος, ὀλιγαρχία ἦν ἂν· ὀλίγον γὰρ τὸ πλῆθος καὶ τὸ τῶν
καλῶν καὶ τὸ τῶν μεγάλων.

37. Pericles elogia el sistema político de Atenas, basado en la participación y el compromiso de todos

(Adaptado de Th. 2.37-40)

Χρώμεθα γὰρ πολιτεία ἡμῖν ἰδία. Οὐ ζηλοῦμεν τοὺς τῶν ἄλλων νόμους,

ἀλλὰ αὐτοὶ παράδειγμά ἐσμεν. Οὐ μιμούμεθα ἑτέρους.

Ἡ πολιτεία ἡμῶν δημοκρατία καλεῖται. Οὐ γὰρ ὀλίγοι ἀλλὰ πολλοὶ

οἰκοῦσιν ἐν αὐτῇ. Κατὰ δὲ τοὺς νόμους πᾶσι μέτεστι τὸ ἴσον.

Φιλοκαλοῦμέν τε γὰρ μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας·

πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι

οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον.

38. Costumbres de los espartanos

(Adaptado de X. Lac. 7)

έναντία γε μὴν καὶ τάδε τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι ἐποίησεν ὁ Λυκοῦργος ἐν τῇ Σπάρτῃ νόμιμα. ἐν μὲν γὰρ δήπου ταῖς ἄλλαις πόλεσι πάντες ὅσα δύνανται χρήματα κτῶνται· ὁ μὲν γὰρ γεωργεῖ, ὁ δὲ ναυκληρεῖ, ὁ δ' ἐμπορεύεται, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ τεχνῶν τρέφονται· ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ ὁ Λυκοῦργος τοῖς ἐλευθέροις ἐκέλευσε μὴ χρήματα κτᾶσθαι. Ἐκέλευσε δὲ μόνον πράττειν τὰ τὴν ἐλευθερίαν τῇ πόλει παρέχοντα.

39. Ventajas de la democracia frente a la tiranía

(Adaptado de E. *Supp.* 429-441)

οὐδὲν τυράννου δυσμενέστερον πόλει. τὸ μὲν πρώτιστον οὐκ εἰσὶν νόμοι

κοινοί, κρατεῖ δ' εἷς τὸν νόμον κεκτημένος αὐτὸς παρ' αὐτῶ· καὶ τόδ'

οὐκέτ' ἔστ' ἴσον.

γεγραμμένων δὲ τῶν νόμων, ὃ ἀσθενῆς καὶ ὁ πλούσιός τὴν δίκην ἴσην

ἔχει, ἔστιν δὲ τοῖσιν ἀσθενεστέροις ἐνισπεῖν τὸν εὐτυχοῦντα ὅταν

λοιδορήσωσιν αὐτόν.

ὁ δὲ μείων ἄνθρωπος, ἔχων δίκην, νικᾷ τὸν μέγαν. ἡ ἐλευθερία ἐστὶ τοῦτο·

«τίς θέλει ἐν πόλει χρηστόν τι βούλευμα ἐς μέσον φέρειν;» καὶ ὁ χρήζων

ταῦτα λαμπρός ἐστί, ὁ μὴ θέλων, σιγᾷ. τί τούτων ἐστὶ δικαιότερον πόλει;

40. Instauration del ostracismo

(Adaptado de Arist. *Ath.* 22.1-4)

Τούτων δὲ γενομένων, δημοτικωτέρα πολὺ τῆς Σόλωνος ἐγένετο ἡ τοῦ Κλεισθένης πολιτεία. τοὺς μὲν γὰρ Σόλωνος νόμους ἠφάνισεν ἡ τυραννίς διὰ τὸ μὴ χρῆσθαι, καινοὺς δ' ἄλλους ἐποίησεν ὁ Κλεισθένης στοχαζόμενος τοῦ πλήθους. ἐν τούτοις ἦν καὶ ὁ νόμος περὶ τοῦ ὀστρακισμοῦ.

[...] Ἐπεὶ ἐνίκησαν ἐν τῇ Μαραθῶνι μάχῃ, διαλιπόντες ἔτη δύο μετὰ τὴν νίκην, θαρροῦντος ἤδη τοῦ δήμου, τότε πρῶτον ἐχρήσαντο τῷ νόμῳ τῷ περὶ τὸν ὀστρακισμόν, ὃς ἐτέθη διὰ τὴν ὑποψίαν τῶν ἐν ταῖς δυνάμεσιν, ὅτι Πεισίστρατος, δημαγωγὸς καὶ στρατηγὸς ὢν, τύραννος ἐγένετο.

6. ARTE

---

41. El Partenón (adaptado de Paus. 1.24.4-5)
42. La estatua de Atenea Partenos (adaptado de Paus. 1.24.7)
43. El acceso a la Acrópolis de Atenas (adaptado de Paus. 1.22.4)
44. El templo de Atenea y Zeus en el Pireo (adaptado de Paus. 1.1.3)
45. Templo en Falero (adaptado de Paus. 1.1.4)
46. Camino hacia Atenas (adaptado de Paus. 1.1.5)
47. Decoración en un pórtico (adaptado de Paus. 1.2.5)
48. Estatuas en el santuario de Ares (adaptado de Paus. 1.8.4)
49. El Odeón (adaptado de Paus. 1.8.6)
50. Pintura con el mito de Narciso (adaptado de Philostr. *Im.* 1.22)

41. El Partenón

(Adaptado de Paus. 1.24.4-5)

τοῖς ἐσιοῦσιν ἐς τὸν ναὸν ὃν Παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, πάντα ἅ ἐν τῷ

πρόσθεν ἀετῷ κεῖται ἐς τὴν Ἀθηνᾶς γένεσιν ἔχει. τὰ δὲ ὀπισθὲν ἐστὶν ἡ

Ποσειδῶνος πρὸς Ἀθηνᾶν ἕρις ὑπὲρ τῆς Ἀττικῆς· αὐτὸ δὲ ἔκ τε ἐλέφαντος

τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ πεποιήται. Μέσῳ μὲν οὖν ἐπίκειταὶ τῷ κράνει

Σφιγγὸς εἰκῶν, καθ' ἑκάτερον δὲ τοῦ κράνουσ γρυπὲς εἰσιν.

42. La estatua de Atenea Partenos

(Adaptado de Paus. 1.24.7)

τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ὀρθόν ἐστιν ἐν χιτῶνι ποδήρει καὶ κατὰ τὸ
στέρον ἢ κεφαλὴ Μεδούσης ἐλέφαντός ἐστιν ἐμπεποιημένη· καὶ Νίκην,
ἐν δὲ τῇ χειρὶ δόρυ ἔχει, καὶ πρὸς τοῖς ποσὶν ἀσπίς τε κεῖται καὶ πλησίον
τοῦ δόρατος δράκων ἐστίν· οὗτος ὁ δράκων Ἐριχθόνιος ἐστί. ἔστι δὲ τῷ
βάθρῳ τοῦ ἀγάλματος ἐπειρασμένη Πανδώρας γένεσις.

43. El acceso a la Acrópolis de Atenas

(Adaptado de Paus. 1.22.4)

ἔς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἔστιν ἕσοδος μία · ἑτέραν δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα
ἀπότομος οὔσα καὶ ἐχυρόν τεῖχος ἔχουσα. τὰ δὲ προπύλαια λίθου λευκοῦ
τὴν ὀροφὴν ἔχει. [...] ἐν δὲ τῶν προπυλαίων δεξιᾷ Νίκης ἔστιν Ἀπτέρου
ναός. ἐντεῦθεν ἢ θάλασσά ἐστι σύνοπτος, καὶ, ὡς λέγουσιν, ταύτῃ Αἰγεὺς
ἑαυτὸν ῥίψας ἐτελεύτησεν.

44. Templo de Atenea y Zeus en el Pireo

(Adaptado de Paus. 1.1.3)

ἐν δὲ Πειραιεῖ θεᾶς ἄξιον ἐστὶ μάλιστα Ἀθηνᾶς καὶ Διὸς τέμενος· Χαλκοῦ
μὲν ἀμφοτέρω τὰ ἀγάλματα, ἔχει δὲ ὁ μὲν σκῆπτρον καὶ Νίκην, ἡ δὲ
Ἀθηνᾶ δόρυ. ἐνταῦθα ἐστὶ Λεωσθένους ἀγάλμα, ὃς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς
πᾶσιν Ἑλλησιν ἡγούμενος Μακεδόνας ἐν τε Βοιωτοῖς ἐκράτησε μάχη,
τοῦτον τὸν Λεωσθένην καὶ τοὺς παῖδας ἔγραψεν Ἀρκεσίλαος.

45. Templo en Falero

(Adaptado de Paus. 1.1.4)

ἐνταῦθα καὶ Ἀθηνᾶς ναός ἐστι καὶ Διὸς, βωμοὶ δὲ θεῶν τε ὀνομαζομένων

Ἀγνώστων καὶ ἡρώων καὶ παιδῶν τῶν Θησέως καὶ Φαληροῦ. ἔστι δὲ καὶ

Ἀνδρόγεω βωμὸς τοῦ Μίνω, καλεῖται δὲ Ἥρωος·

46. Camino hacia Atenas

(Adaptado de Paus. 1.1.5)

ἔστι δὲ ἐνταῦθα Ἀφροδίτης Κωλιάδος ἄγαλμα καὶ θεαὶ ὀνομαζόμεναι

Γενετυλλίδες. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας ἐκ Φαληροῦ ἔστι ναός

Ἥρας οὔτε θύρας ἔχων οὔτε ὄροφον· φασιν αὐτὸν ἐμπρῆσαι Μαρδόνιον

τὸν Γωβρύου. λέγουσιν ὅτι τὸ δὲ ἄγαλμα, Ἀλκαμένους ἐστὶν ἔργον

47. Decoración en un pórtico

(Adaptado de Paus. 1.2.5)

ἐνταῦθά ἐστιν ἄγαλμα Ἀθηνᾶς Παιωνίας καὶ Διὸς καὶ Μνημοσύνης καὶ
Μουσῶν, Απόλλων τε ἀνάθημα καὶ ἔργον Εὐβουλίδου, καὶ Ἄκρατος,
δαίμων τῶν ἀμφὶ Διόνυσον [...] μετὰ δὲ τὸ τοῦ Διονύσου τέμενός ἐστιν
οἶκημα ἀγάλματα ἐκ πηλοῦ ἔχον, βασιλεὺς Ἀθηναίων Ἀμφικτύων ἄλλους
τε θεοὺς καὶ Διόνυσον ἐστιῶν.

48. Estatuas en el santuario de Ares

(Adaptado de Paus. 1.8.4)

τῆς δὲ τοῦ Δημοσθένους εἰκόνας πλησίον Ἄρεώς ἱερόν ἐστιν, ἔνθα
ἀγάλματα δύο μὲν Ἀφροδίτης κεῖται, τὸ δὲ τοῦ Ἄρεως ἐποίησεν
Ἀλκαμένης, τὴν δὲ Ἀθηναῖαν ἀνὴρ Πάριος, ὄνομα δὲ αὐτῷ Λόκρος. ἐνταῦθα
καὶ Ἐννοῦς ἄγαλμά ἐστιν, ἐποίησαν δὲ οἱ παῖδες οἱ Πραξιτέλους· περὶ δὲ
τὸν ναὸν ἐστᾶσιν Ἡρακλῆς καὶ Θησεὺς καὶ Απόλλων ἀναδύμενος ταινία
τὴν κόμην, ἀνδριάντες δὲ Καλάδης Ἀθηναίους καὶ Πίνδαρος.

49. El Odeón

(Adaptado de Paus. 1.8.6)

πρὸ τῆς ἐσόδου τοῦ θεάτρου δὲ ὁ καλοῦσιν Ὡιδεῖον ἀνδριάντες βασιλέων

Αἰγυπτίων εἰσὶν. ὀνόματα μὲν δὴ κατὰ τὰ αὐτὰ Πτολεμαῖοί σφισιν, ἄλλη

δὲ ἐπίκλησις ἄλλω· καὶ γὰρ Φιλομήτορα καλοῦσι καὶ Φιλάδελφον ἕτερον,

τὸν δὲ τοῦ Λάγου Σωτήρα, παραδόντων Ῥοδίων τὸ ὄνομα. τῶν δὲ ἄλλων

ὁ μὲν Φιλάδελφος ἐστίν, πλησίον δέ οἱ καὶ Ἀρσινόης τῆς ἀδελφῆς εἰκῶν

ἐστίν.

50. Pintura con el mito de Narciso

(Adaptado de Philostr. *Im.* 1.22)

Ἡ μὲν πηγὴ γράφει τὸν Νάρκισσον, ἡ δὲ γραφὴ τὴν πηγὴν καὶ τὰ τοῦ
Ναρκίσσου πάντα. μειράκιον ἄρτι θήρας ἀπηλλαγμένον πηγῇ ἐφέστηκεν
ἔλκον τινὰ ἐξ αὐτοῦ ἴμερον καὶ ἐρῶν τῆς ἑαυτοῦ ὥρας, ἀστράπτει δέ, ὡς
ὄρᾱς, εἰς τὸ ὕδωρ. τὸ μὲν οὖν ἄντρον Ἀχελώου καὶ Νυμφῶν, γέγραπται δὲ
τὰ εἰκότα, φαύλου τε γὰρ τέχνης τὰ ἀγάλματα καὶ λίθου τοῦ ἐντεῦθεν,
καὶ τὰ μὲν περιτέτριπται ὑπὸ τοῦ χρόνου, τὰ δὲ βουκόλων ἢ ποιμένων
παῖδες περιέκοψαν ἔτι νήπιοι καὶ ἀναίσθητοι τοῦ θεοῦ.